

γραπτής προαγωγικής εξέτασης στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας.

ΚΕΙΜΕΝΟ:

Είναι κοινός τόπος στους ανθρώπους της ώριμης ηλικίας να επικρίνουν τη συμπεριφορά των νεότερων και να επιχειρούν συγκρίσεις με τη δική τους νεότητα, όταν όλα, κατά τη γνώμη τους, ήταν καλύτερα και η ζωή και τα ήθη και ο πολιτισμός, ακόμα και η φύση. Ο πρώτος που αναφέρει αυτή τη στάση ενός ηλικιωμένου, σοφού ανθρώπου είναι ο Όμηρος. Ο Νέστορας, που είχε δει δύο γενιές ανθρώπων να περνούν και βασιλεύουν στην τρίτη, όταν αισθάνεται την ανάγκη να πάρει το λόγο και να μιλήσει στους εξαγριωμένους από θυμό πολεμάρχους, τον Αγαμέμνονα και τον Αχιλλέα, αρχίζει την παρέμβαση του με μια αναδρομή. Εγώ, λέει, είμαι μεγαλύτερος κι από τους δυο σας πρέπει να με ακούσετε γιατί έχω μιλήσει με άνδρες πολύ καλύτερους σας, τέτοιους που δε θα ξαναδώ. Και αναφέρεται σε παλαιότερους ήρωες, τον Πειρίθουν, τον Καινέα και τον Θησέα. Αυτοί, λέει, ήταν παλικάρια που όμοια τους δεν έχουν ξαναγίνει. Από τότε ως σήμερα κάθε γενιά επαναλαμβάνει μονότονα το ίδιο τροπάριο και φαίνεται πως το πιστεύει. [...]

Η ίδια η βιολογική διαφορά των δύο οργανισμών, του παλιού και του νέου, τους οδηγεί σε διαφορετική θεώρηση του κόσμου και σε ανταγωνιστική στάση μέσα στη ζωή. Ο νέος κινείται προς τα εμπρός, ο ηλικιωμένος, όταν δε γυρίζει πίσω, προσπαθεί να συγκρατήσει το παρόν, αυτό που του εξασφαλίζει την ύπαρξη του, να συντηρήσει όσα κατόρθωσε να αποκτήσει. Η συντηρητική στάση είναι αυτονόητη για τον άνθρωπο μιας κάποιας ηλικίας, αφού αποτελεί συνάρτηση της συντήρησης της ίδιας του της ύπαρξης, που με τα χρόνια έχει εξαντλήσει πολλές από τις πιο ζωτικές δυνάμεις της και οδεύει προς την αναπόφευκτη φθορά. Είναι απόλυτα κατανοητή η στροφή των ώριμων προς το παρελθόν, προς την περίοδο εκείνη της ζωής τους «που είχαν και δύναμη και λόγο και ομορφιά». Η νοσταλγία των χρόνων εκείνων δεν αποτελεί συναισθηματική κατάσταση φευγαλέα και ρομαντική αποτελεί ανάγκη βιολογική, για να δικαιώσει ολοκληρωτή την ανθρώπινη ζωή, που τώρα μόλις διαπιστώνει ο ώριμος πως είναι τρομακτικά σύντομη και αφάνταστα ωραία.

Και ενώ ο ώριμος άνθρωπος κινείται προς τα περασμένα, ωραιοποιώντας καθετί που συνδέεται με τη του ωραία περίοδο της νιότης, ο νέος ατενίζει μπροστά, το μέλλον, και πιστεύει πως μπορεί και πρέπει να κάνει καλύτερο από το παρόν.

Ο νέος, με ακέραιες όλες τις δυνάμεις του, πιστεύει πως έχει τη δύναμη και την υποχρέωση να κατακτήσει τον κόσμο που ανοίγεται μπροστά στα έκπληκτα μάτια του. Και προπάντων νιώθει πως μπορεί και πρέπει να ζήσει αυτό που λέγεται ζωή, πρώτα και κύρια να ερωτευθεί. Το μέγιστο και άρρητο θαύμα που κατορθώνει να ανανεώνει αδιάκοπα την ίδια τη ζωή, που οδηγεί από το εγώ στο εσύ και πιο πέρα στο εμείς, αυτό που προσπάθησε να μας μεταδώσει ο Πλάτων μόνο με μύθους, στο Συμπόσιο και στον Φαίδρο, την ερωτική έγερση ως έσχατο βιολογικό σκοπό και πνευματική κατάκτηση αυτό το αντίπαλο του θανάτου ανθρώπινο στοιχείο το ζει και το χαίρεται μονάχα ο νέος άνθρωπος στη διονυσιακή του μέθη.

Και ενώ ο άνθρωπος φτάνει σε μια βιολογική πληρότητα αμέσως ύστερα από την εφηβεία του και τη διατηρεί ως τα χρόνια της ακμής του, η ανθρώπινη κοινωνία έχει οργανωθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε η εξουσία, κάθε μορφής εξουσία, οικονομική, κοινωνική, πολιτική, πνευματική, να βρίσκεται στα χέρια των ανθρώπων που έχουν ξεπεράσει αυτό το στάδιο. Οι αποφάσεις ανήκουν σ' αυτούς που έχουν την ωριμότητα και την πείρα, όπως λέμε. Ξεχνούμε όμως πως οι αποφάσεις αυτές αφορούν ουσιαστικά τους άλλους, αυτούς που θα υποχρεωθούν να τις εκτελέσουν και να ζήσουν σύμφωνα μ' αυτές.

Εμείς οι ώριμοι είμαστε τόσο σίγουροι για τη σοφία μας και την ορθότητα της κρίσης μας, ώστε θεωρούμε αστεία τη σκέψη πως θα μπορούσαν να αποφάσιζαν για μας οι νέοι των τριάντα χρόνων. Άλλοτε συνειδητά και άλλοτε χωρίς ίσως να το συνειδητοποιούμε, οι ώριμοι ενεργούμε εξουσιαστικά προς τους νεότερους, αρχίζοντας από την οικογένεια και καταλήγοντας στην πολιτεία. Και είναι ολότελα φυσική η αντιεξουσιαστική αντίδραση των νέων που εκδηλώνεται και σε προσωπικό επίπεδο απέναντι στο άμεσο περιβάλλον τους και σε ιδεολογικό και πολιτικό απέναντι σε όλες τις μορφές του κατεστημένου των ωρίμων.

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Μονάδες 25)

copyright © 2005- 2006

B.1. Γιατί οι ώριμοι άνθρωποι κατά το συγγραφέα στρέφονται στο παρελθόν ενώ οι νέοι ατενίζουν το μέλλον;

(Μονάδες 10)

B.2. Να γράψετε τη δομή της παραγράφου
« Η ίδια η βιολογική διαφορά ... σύντομη και αφάνταστα ωραία»

(Μονάδες 10)

B.3. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις με το ρήμα φέρω/φέρομαι και να τις τοποθετήσετε στις παρακάτω προτάσεις

- α) συχνά εναντίον μου.
β) σαν αγροίκος.
γ) από πόνους στη μέση.
δ) όταν θυμώνει
ε) με δυσκολία το «ρ»

(Μονάδες 5)

Παραγωγή λόγου

Να γράψετε ένα κείμενο 300-350 λέξεων που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας και θα αναπτύσσετε τους λόγους στους οποίους οφείλεται το χάσμα των γενεών στην εποχή μας.

(Μονάδες 10)

Καλή Επιτυχία